

Seeing Spots: Yaakov's Wealth Between Providence and Strategy

Source Sheet by Yoni Zolty

בראשית ל'

(כז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְבֶן אִם־נָא מִצָּאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נַחֲשֵׁתִי וַיְבָרְכֵנִי הִי בְּגִלְלָךְ: (כח) וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתְנָה: (כט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנֶךָ אֵתִי: (ל) כִּי מַעֲטֹ אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לִפְנֵי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ ה' אֶתְךָ לְרֹגְלִי וְעַתָּה מָתִי אֶעֱשֶׂה גַם־אֲנֹכִי לְבֵיתִי: (לא) וַיֹּאמֶר מָה אֶתְּנֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מֵאוֹמָה אִם־תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אֲשׁוּבָה אֶרְעָה צֹאנֶךָ אֲשֶׁמֹר: (לב) אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנֶךָ הַיּוֹם הַסֵּר מִשָּׁם כָּל־שֶׁהָיָה נִקְדָּה וְטָלוֹא וְכָל־שֶׁהָיָה בְּכֶשֶׁבִים וְטָלוֹא וְנִקְדָּה בְּעֵזִים וְהָיָה שְׂכָרִי: (לג) וְעַתָּה־בִּי צְדָקָתִי בַּיּוֹם מֵחֹר כִּי־תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לִפְנֵיךָ כָּל אֲשֶׁר־אֵינְנִי נִקְדָּה וְטָלוֹא בְּעֵזִים וְחוֹם בְּכֶשֶׁבִים גָּנוּב הוּא אֵתִי: (לד) וַיֹּאמֶר לְבֶן הֵן לֹא יִהְיֶה כַּדְּבָרְךָ: (לה) וַיֵּסֶר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַתִּישִׁים הָעֹקְדִים וְהַטְּלָאִים וְאֵת כָּל־הָעֵזִים הַנִּקְדָּוֹת וְהַטְּלָאִת כָּל אֲשֶׁר־לְבֶן בֹּו וְכָל־חוֹם בְּכֶשֶׁבִים וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו: (לו) וַיֵּשֶׁם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב רָעָה אֶת־צֹאן לְבֶן הַנוֹתָרֹת: (לז) וַיִּקַּח־לוֹ יַעֲקֹב מִקָּל לְבָנָהּ לָח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן וַיַּפְצֵל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מִחֲשֵׁף הַלְבָן אֲשֶׁר עַל־הַמְּקָלוֹת: (לח) וַיַּצֵּג אֶת־הַמְּקָלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרֹהֲטִים בְּשָׂקָתוֹת הַמָּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאן הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֹּאן וַיַּחֲמִנָה בְּבֹאֵן לִשְׁתּוֹת: (לט) וַיַּחֲמוּ הַצֹּאן אֶל־הַמְּקָלוֹת וַתִּלְדֶּן הַצֹּאן עֹקְדִים נִקְדָּיִם וְטָלָאִים: (מ) וְהַכֶּשֶׁבִים הַפְּרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עֹקְדָה וְכָל־חוֹם בְּצֹאן לְבֶן וַיִּשְׁתֵּן־לוֹ עֲדָרִים לְבָדֹו וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לְבֶן: (מא) וְהָיָה בְּכָל־יָחֹם הַצֹּאן הַמְּקָשְׁרוֹת וְשֵׁם יַעֲקֹב אֶת־הַמְּקָלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בְּרֹהֲטִים לְיַחֲמִנָה בַּמְּקָלוֹת: (מב) וּבַהֲעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יֵשִׁים וְהָיָה הָעֵטָפִים לְלְבָן וְהַקְּשָׁרִים לְיַעֲקֹב: (מג) וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת

וּשְׁפָחוֹת וְעֶבְדִּים וְגַמְלִים וְחֻמְרִים:

Genesis 30

(27) But Laban said to him, “If you will indulge me, I have learned by divination that 'El has blessed me on your account.” (28) And he continued, “Name the wages due from me, and I will pay you.” (29) But he said, “You know well how I have served you and how your livestock has fared with me. (30) For the little you had before I came has grown to much, since 'El has blessed you wherever I turned. And now, when shall I make provision for my own household?” (31) He said, “What shall I pay you?” And Jacob said, “Pay me nothing! If you will do this thing for me, I will again pasture and keep your flocks: (32) let me pass through your whole flock today, removing from there every speckled and spotted animal—every dark-colored sheep and every spotted and speckled goat. Such shall be my wages. (33) In the future when you go over my wages, let my honesty toward you testify for me: if there are among my goats any that are not speckled or spotted or any sheep that are not dark-colored, they got there by theft.” (34) And Laban said, “Very well, let it be as you say.” (35) But that same day he removed the streaked and spotted he-goats and all the speckled and spotted she-goats—every one that had white on it—and all the dark-colored sheep, and left them in the charge of his sons. (36) And he put a distance of three days’ journey between himself and Jacob, while Jacob was pasturing the rest of Laban’s flock. (37) Jacob then got fresh shoots of poplar, and of almond and plane, and peeled white stripes in them, laying bare the white of the shoots. (38) The rods that he had peeled he set up in front of the goats in the troughs, the water receptacles, that the goats came to drink from. Their mating occurred when they came to drink, (39) and since the goats mated by the rods, the goats brought forth streaked, speckled, and spotted young. (40) But Jacob dealt separately with the sheep; he made these animals face the streaked or wholly dark-colored animals in Laban’s flock. And so he produced special flocks for himself, which he did not put with Laban’s flocks. (41) Moreover, when the sturdier animals were mating, Jacob would place the rods in the troughs, in full view of the animals, so that they mated by the rods; (42) but with the feebler animals he would not place them there. Thus the feeble ones went to Laban and the sturdy to Jacob. (43) So the man grew exceedingly prosperous, and came to own large flocks,

maidservants and menservants, camels and asses.

בראשית ל"א

(ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשֹּׂדֶה אֶל־צֹאֲנָו: (ה) וַיֹּאמֶר לָהֶן רְאֵה אֲנֹכִי אֶת־פָּנַי אֲבִיכֶן כִּי־אֵינְנִי אֵלַי כְּתַמּוֹל שְׁלֹשׁ וְאַלְקֵי אָבִי הִיא עִמָּדִי: (ו) וְאַתֶּנָּה יֹדַעְתָּן כִּי בְּכָל־כַּחֲזִי עֲבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן: (ז) וְאַבִּיכֶן הִתֵּל בִּי וְהִחֲלַף אֶת־מִשְׁכַּבְתִּי עֲשֹׂת מְנִים וְלֹא־נָתַנּוּ אֱלֹקִים לְהִרְעֵ עִמָּדִי: (ח) אִם־כֵּן יֹאמֶר נִקְדִּים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וַיִּלְדּוּ כָּל־הַצֹּאֵן נִקְדִּים וְאִם־כֵּן יֹאמֶר עֲקָדִים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וַיִּלְדּוּ כָּל־הַצֹּאֵן עֲקָדִים: (ט) וַיִּצֵּל אֱלֹקִים אֶת־מִקְנֶה אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי: (י) וַיְהִי בַּעַת יָחַם הַצֹּאֵן וְאַשָּׁא עֵינַי וְאָרָא בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעֵתִדִּים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאֵן עֲקָדִים נִקְדִּים וּבִרְדִּים: (יא) וַיֹּאמֶר אֵלַי מִלֵּאָה הָאֱלֹקִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי: (יב) וַיֹּאמֶר שְׂאֵנָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל־הָעֵתִדִּים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאֵן עֲקָדִים נִקְדִּים וּבִרְדִּים כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְבֵן עָשָׂה לָךְ: (יג) אֲנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מְשַׁחֵת שֵׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נִדְרָתָ לִי שֵׁם נִדָּר עָתָה קֹוֹם צֵא מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אָרֶץ מוֹלֶדְתְּךָ:

Genesis 31

(4) Jacob had Rachel and Leah called to the field, where his flock was, (5) and said to them, "I see that your father's manner toward me is not as it has been in the past. But the God of my father's [house] has been with me. (6) As you know, I have served your father with all my might; (7) but your father has cheated me, changing my wages time and again. God, however, would not let him do me harm. (8) If he said thus, 'The speckled shall be your wages,' then all the flocks would drop speckled young; and if he said thus, 'The streaked shall be your wages,' then all the flocks would drop streaked young. (9) God has taken away your father's livestock and given it to me. (10) "Once, at the mating time of the flocks, I had a dream in which I saw that the he-goats mating with the flock were streaked, speckled, and mottled. (11) And in the dream a messenger of God said to me, 'Jacob!' 'Here,' I answered. (12) And the messenger said, 'Note well that all the he-goats which are mating with the

flock are streaked, speckled, and mottled; for I have noted all that Laban has been doing to you. (13) I am the God of Bethel, where you anointed a pillar and where you made a vow to Me. Now, arise and leave this land and return to your native land.’”

רד"ק על בראשית ל':ל"ז

(א) ויקח וגו', לא עשה יעקב זה בשנה ראשונה אלא ממנה ואילך, והמקלות לא היה משים לצאן לבן, כי אם לחלקו המגיעו מן הנולדים בשנה ראשונה שהם עקודים נקודים וטלואים, ולאותם שהיו שלו היה משים המקלות כדי שלא יולידו אלא כדמות הפצלות, שאם היו מולידים צאן יעקב עזים שלא היו נקודים וטלואים יחשדנו לבן כי גנבם יעקב מהצאן שלו, כן פירש אדושם אבי ז"ל, כי רבים תמהים על יעקב אבינו שהיה צדיק איך היה עושה דבר רמאות בצאן לבן להרבות חלקו.

Radak on Genesis 30:37

(1) ויקח, Yaakov did not do this in the first year, but only from the second year on. He did not place the sticks in front of the animals belonging to Lavan, but only in front of those animals which were now his as a result of the young ones born with the agreed upon skin patterns during that year. When he placed the sticks in front of those animals which were his, he did not intend for them to have young ones of a different skin pattern from the one they already had, but only to ensure that all his animals would give birth to young ones bearing the same skin patterns as did their mothers. In other words, he did not deprive Lavan of anything, either directly or indirectly. He acted in a manner which would not allow Lavan even to suspect him of stealing from him. This is the way my father of blessed memory explained these verses in light of the fact that numerous people, reading the story superficially, had expressed surprise that our patriarch Yaakov had been as devious as a superficial reading of the text makes it appear.

רלב"ג על התורה, בראשית כ"ט:א'ג'

... והנה אחשוב שכבר גלה השם זה הסוד ליעקב בנבואה ר"ל שיעשה פעל המקלו' שעשה ושהוא יעזרהו בזה הפעל עד שיהיו העתודים העולים על הצאן מולידים כאלו הם עקודים או נקודים או ברודים כי ראה השם חמס לבן שהיה רוצה לשלחו ריקם מאתו עם רוב העבודה שעבדו יעקב ...

Ralbag on Torah, Genesis 29:1:3

...And behold, I think that God had already revealed this secret to Jacob in a prophecy—meaning, that he should perform the actions with the rods that he performed, and that God would assist him in this act, so that the he-goats mounting the flock would give birth as though they were akudim, nekkudim, or berudim. For God saw Lavan's injustice, that he wished to send Jacob away empty-handed despite the great amount of labor Jacob had done...

רלב"ג על התורה, בראשית כ"ט:א'

ונתרצה בזה לבן ויסר מצאנו התישים העקודים והטלואים והעזים הנקודות והטלואות וכל חום בכשבים ויתן ביד בניו וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב להרחיק שלא יהיו נזקקים קצתם לקצת כדי שלא ימצא בצאן שיהיה רועה יעקב שילד נקוד וטלוא. וזה כי צבעי הנולדים מתיחסים על הרוב לצבעי מולדיהם ויולדיהם וכאשר לא יהיה במולדיהם ויולדיהם נקוד וטלוא היה ראוי שלא תלדנה הצאן נקוד וטלוא. והנה חשב לבן לשלח יעקב ריקם מאתו לזה שם המרחק עצום בין הצאן ששם ביד בניו ובין הצאן שהיה רועה יעקב. וכאשר הכיר יעקב זה השתדל שיהיו קצת הנולדים בזה התאר וזה כי הוא עשה מקלות שפצל בהם פצלות ומקום הפצלות היה לבן והקליפה היתה שחורה. והנה היו אלו המקלות נקודים וטלואים לפי מה שהיה רוצה יעקב ושם יעקב אלו המקלות במקום שיהיה מדרך הצאן שיחמו שם והיו נזקקים זה לזה והנה היו

מביטים הצאן הזכרים והנקבות למקלות בעת חומם ורצותם להזקק
זה לזה והיו אלו הצבעים פועלים במזגיהם באופן שיהיה טבע זרעם
כאלו הוא מהצאן הנקודים והטלואים כי הצבעים פועלים בלחות.
הלא תראה כי ההבטה בדברים האדומים תעורר הדם ותגבירהו
וההבטה בדברים השחורים תעורר השחורה ותגבירה כבר נזכר זה
במלאכת הרפואה.

Ralbag on Torah, Genesis 29:1

And Lavan agreed to this, and he removed from the flock the ring-streaked and spotted male goats, and the speckled and spotted female goats, and every dark-colored one among the sheep, and he placed them in the hands of his sons. He then set a distance of three days' journey between himself and Jacob so that they would not mix with one another, in order that no offspring borne among the flock Jacob shepherded would turn out speckled or spotted. For the colors of the offspring generally correspond to the colors of their sires and dams, and when there are no speckled or spotted males or females among them, it is fitting that the flock should not give birth to speckled or spotted offspring.

Now Lavan intended to send Jacob away empty-handed, and therefore he placed a great distance between the flock he gave to his sons and the flock that Jacob was tending. When Jacob realized this, he endeavored to ensure that some of the offspring would nevertheless have this coloration. He did this by taking rods and peeling in them peelings, and the places where he peeled became white while the bark remained black. Thus the rods were ring-streaked and spotted in the manner Jacob desired. Jacob set these rods in the place where the flock would come into heat, where they would mate, and the male and female animals would look at the rods at the moment of their heat and desire to mate. These colors would act upon their temperaments such that the nature of their seed would be as though it came from speckled and spotted animals, for colors act upon bodily moisture.

Do you not see that gazing upon red things stimulates and increases the blood, while gazing upon black things stimulates and increases the black bile? This has already been noted in the art of medicine.

שמואל א ט"ז

(יב) וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאוּהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי עֵם־יִפֶּה עֵינָיִם וְטוֹב רֹאִי {פ}
וַיֹּאמֶר ה' קָנוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי־זֶה הוּא: (יג) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־קָרְנֵי הַשֶּׁמֶן
וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחָיו וַתִּצָּלַח רוּחַ־ה' אֶל־דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמִמָּעַל
וַיִּקָּם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ הָרְמָתָה:

(יד) וְרוּחַ ה' סָרָה מֵעַם שְׁאֹול וּבָעִתָּתוֹ רוּחַ־רָעָה מֵאֵת ה': (טו)
וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי־שְׁאֹול אֵלָיו הִנֵּה־נָא רוּחַ־אַלְקִים רָעָה מִבְּעַתְּךָ: (טז)
יֹאמְרֵ־נָא אֲדֹנָנוּ עֲבָדֶיךָ לְפָנֶיךָ יִבְקֹשׁוּ אִישׁ יָדַע מִנֶּגֶן בַּכֶּנּוֹר וְהִזָּה
בְּהַיּוֹת עָלֶיךָ רוּחַ־אַלְקִים רָעָה וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ: {פ}{יז} וַיֹּאמֶר
שְׁאֹול אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ־נָא לִי אִישׁ מִיִּטִּיב לְנִגֵּן וְהִבִּיאוּתָם אֵלַי: (יח)
וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לִישַׁי בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נִגֵּן
וְגִבּוֹר חַיִּל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנָבוֹן דָּבָר וְאִישׁ תָּאָר וְהִי עֲמּוֹ: (יט) וַיִּשְׁלַח
שְׁאֹול מַלְאָכִים אֶל־יִשָּׁי וַיֹּאמֶר שְׁלַחָה אֵלַי אֶת־דָּוִד בְּנֶךָ אֲשֶׁר בְּצֹאן: ...

I Samuel 16

(12) So they sent and brought him. He was ruddy-cheeked, bright-eyed, and handsome. And GOD said, "Rise and anoint him, for this is the one." (13) Samuel took the horn of oil and anointed him in the presence of his brothers; and the spirit of GOD gripped David from that day on. Samuel then set out for Ramah. (14) Now the spirit of GOD had departed from Saul, and an evil spirit from GOD began to terrify him. (15) Saul's courtiers said to him, "An evil spirit of God is terrifying you. (16) Let our lord give the order [and] the courtiers in attendance on you will look for someone who is skilled at playing the lyre; whenever the evil spirit of God comes over you, he will play it and you will feel better." (17) So Saul said to his courtiers, "Find me someone who can play well and bring him to me." (18) One of the attendants spoke up, "I have observed a son of Jesse the Bethlehemite who is skilled in music; he is a stalwart fellow and a warrior, sensible in speech, and handsome in appearance—and GOD is with him."

שמואל א י"ז

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים עִמּוֹ לֵאמֹר מַה־יַּעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת־הַפִּלִּשְׁתִּי הַלֹּז וְהַסִּיר חָרָפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפִּלִּשְׁתִּי הָעָרֹל הַזֶּה כִּי חָרַף מַעֲרָכוֹת אֱלֹקִים חַיִּים: ... (מה) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַפִּלִּשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בַּחֲרֹב וּבַחֲנִית וּבַכִּידּוֹן וְאַנְכִּי בָא־אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת אֱלֹקֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָרַפְתָּ: (מו) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרֶךָ ה' בְּיָדִי וְהִכִּיתִךָ וְהִסֵּרְתִּי אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעַלֶיךָ וְנָתַתִּי פָגֶר מַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיֵּת הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כָּל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל: (מז) וַיִּדְעוּ כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בַחֲרֹב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ ה' כִּי לְה' הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדֵנוּ: {ס} ... (נד) וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־רֹאשׁ הַפִּלִּשְׁתִּי וַיִּבְאֶהוּ יְרוּשָׁלַם וְאֶת־כָּלִיו שֵׁם בְּאֵהָלוֹ: {ס}(נה) וְכִרְאוֹת שְׂאוֹל אֶת־דָּוִד יֵצֵא לְקִרְאָת הַפִּלִּשְׁתִּי אָמַר אֶל־אֲבִנֵּר שֶׁר הַצָּבָא בֶן־מִיִּזָּה הַנָּעַר אֲבִנֵּר וַיֹּאמֶר אֲבִנֵּר חַי־נִפְשֶׁךָ הַמֶּלֶךְ אִם־יִדְעָתִי: ... (נח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאוֹל בֶּן־נִי אַתָּה הַנָּעַר וַיֹּאמֶר דָּוִד בֶּן־עֶבְדְּךָ יֵשִׁי בֵּית הַלְּחָמִי:

I Samuel 17

(26) David asked the men standing near him, "What'll be done for the one who kills that Philistine and removes the disgrace from Israel? Who is that uncircumcised Philistine that he dares defy the ranks of the living God?" ...

(45) David replied to the Philistine, "You come against me with sword and spear and javelin; but I come against you in the name of GOD of Hosts, the God of the ranks of Israel, whom you have defied. (46) This very day GOD will deliver you into my hands. I will kill you and cut off your head; and I will give the carcasses of the Philistine camp to the birds of the sky and the beasts of the earth. All the earth shall know that there is a God in Israel. (47) And this whole assembly shall know that GOD can give victory without sword or spear. For the battle is GOD's, and you will be delivered into our hands." ... (54) David took the head of the Philistine and brought it to Jerusalem; and he put his weapons in his own tent. (55) When Saul saw David going out to assault the Philistine, he asked his army commander Abner, "Whose son is that young

man, Abner?” And Abner replied, “By your life, Your Majesty, I do not know.” ...
(58) Saul said to him, “Whose son are you, young man?” And David answered,
“The son of your servant Jesse the Bethlehemite.”

Source Sheet created on Sefaria by Yoni Zolty